

3181

2. Beh. af Lovf. om Bes. af Sognepræsteembeder i Folketaxen.

3182

af Sogneraadet, ofte kan træffe, at en Mand kan komme til hele sin Livstid at sidde i et lille Embede uden egen Skyld, og uagtet han kan være en meget dygtig og hæderlig Mand. Han kan nemlig maaſte ikke faae Leilighed til at blive valgt, fordi han ikke har de nødvendige Forbindelser, og han kommer derved, da han ikke faar Alderstilling, i en høist uheldig Stilling, hvad der ogsaa sikkert vilde blive Tilfældet med en stor Del af vore Geistlige, naar vi ikke havde en klar og bestemt Lønningslov med Klaser og Alderstilling, inden Valgloven bliver vedtagen. Der er dernæst en anden Grund, hvorfor jeg mener, at Lønningsagen maa være ordnet først, og det er den, at jeg nærer en anden Anskuelse end Flertallet her i denne Sag, idet jeg nemlig ikke kan betragte Præsterne alene som Statsembedsmænd, der ere stillede aldeles paa selv samme Maade som alle Statens andre Embedsmænd. Jeg betragter nemlig Præsterne vel som Statsembedsmænd, men paa samme Tid som deres Menigheders Embedsmænd, som Embedsmænd i det særegne kirkelige Samsund, hvis Forsfatning efter Grundloven skal ordnes ved Lov, og jeg vil nu spørge, om der gives andre Embedsmænd her i Landet, som ere Embedsmænd i et Samsund, hvis Forsfatning paa en saa bestemt af Grundloven anerkjendt Maade skal ordnes ved Lov. Jeg mener derfor, at Præsterne have en særlig Stilling, og at denne Stilling er udtrykt i den særlige Maade, hvorpaa de gennem Athundreder have været lønede, nemlig derved at de ved Tienden ere lønede af de Menigheder, hvis Sjælesjorgere de ere. Jeg har derfor i det Lovforslag, som jeg har havt den Ære at fremlægge, holdt paa, at man ikke skulde røre mere ved dette gamle Forhold end høist nødvendig, at man skulde bibeholde Tienden, og at der netop deri skulde ligge, at Menighederne ogsaa have en ganske anden Ret til at deltage i Valget af deres, ved Tienden lønede Præster, end de have til at deltage i Valget af de andre Statsembedsmænd. Jeg maa ligeledes her minde om, at uagtet jeg her staar som Regjeringens Repræsentant, holder jeg dog med Styrke paa Menighedernes gamle Ret, om jeg saa maa sige; jeg holder paa, at man ikke uden den største Nødvendighed skal gribe ind i det gamle Forhold, som har bestaaet og som endnu bestaar i andre kristne Lande. Jeg mener endvidere, at man ved Flertallets Valglov vilde komme i en ganske væsentlig Modsetning ved Valget af Skolelærere og ved Valget af Præster. Skolelærerne ere jo nærmest kommunale Embedsmænd, som efter Valg indstilles af Sogneraadet

til Skoledirektionen eller til Biskoppen, der har den egentlige Kaldsret. Der kan kun indstilles Ære, uagtet Skolelærerne ere kommunalt lønede Embedsmænd, og uagtet Sogneraadene ere Repræsentanter for Kommunerne. Naar Præsterne nu, saaledes som Flertallet her vil have det, skulle være rene Statsembedsmænd, men dog skulle vælges af alle Medlemmerne i Menigheden, saa kommer dette jo i Strid med det Princip, hvorefter endog de nævnte, mere kommunale Embedsmænd (Skolelærerne) kun kunne foreslaas af Sogneraadet. Skolelærerne kunne, som sagt ikke vælges af Alle i Sognet, medens nu altsaa Præsterne, skjøndt Statsembedsmænd, skulle vælges af alle Medlemmer i Menigheden. Da mit Forslag til Præsternes Lønning er blevet negtet Dvergang til 3die Behandling og derved er bortfaldet her i Thinget, saa vil det ærede Thing se, at det Standpunkt, hvorpaa jeg har staaet, ikke længere er tilstede for mig, og jeg maa derfor meget beklage, at jeg ikke kan medvirke til dette Lovforslags Gjennemførelse, saaledes som det foreligger her. Jeg skal derfor heller ikke indlade mig paa Enkeltheder, uagtet jeg fuldt erkjender, at der ved Flertallets og Mindretallets Forslag er ydet meget væsentlige og lærerige Forarbejder til en endelig Lov. Der er foreslaaet flere særdeles gode og hensigtsmæssige Bestemmelser. Jeg maa navnlig fremhæve den, at Snigen kan blive Præst, efter Mindretallets Forslag, medmindre han i et Aar har øvet sig i præstelig Gjerning, eller i alt Fald har øvet sig saaledes i at prædike, at han værdig har forberedt sig til sit Kald, men forøvrigt tror jeg rigtignok, at det vilde være meget betænkeligt strax at gaa saa langt, som det er foreslaaet af Flertallet, nemlig, at man fra, at Menighederne nu aldeles ingen Del have i Valget af deres Præster, skulde saa at sige gaa til det modsatte Yderste, nemlig til at lade Menighederne paa engang faae den aldeles overveienende Indflydelse paa Valget af deres Præster, hvorved jo Kirkestyrelsens medvirkende Opgave her vilde blive overordentlig ringe. Jeg tror, at netop paa en Tid, hvor det kirkelige Liv dog ikke er saa udviklet, som man kunde ønske det, og hvor altid det største kirkelige Liv rører sig hos et Mindretal i Menigheden, vilde det være meget betænkeligt at begynde med at lade Mindretallet i de fleste Tilfælde aldeles blive sat til Side af en mer eller mindre tilfældig Majoritet. Jeg kan saaledes ikke negte, at jeg selvfølgelig nærmer mig mere til den Opfattelse, som er begrundet af det ærede Mindretal,